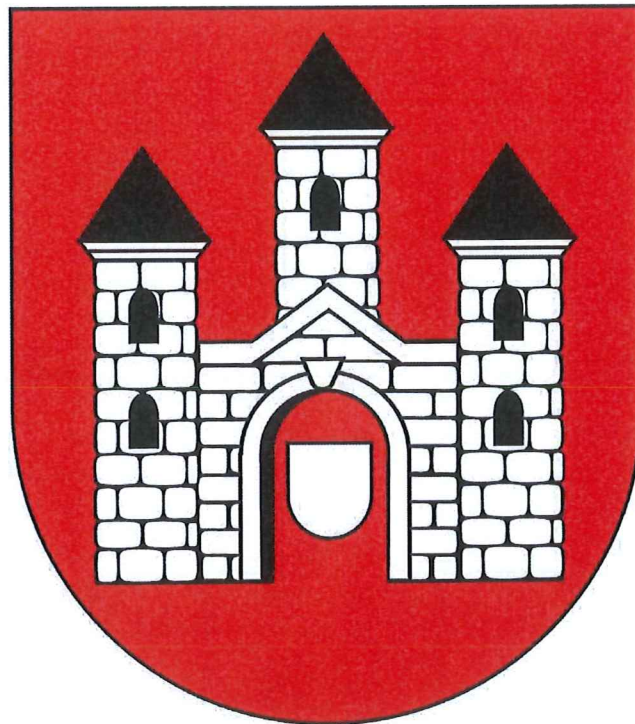

Załącznik
do Uchwały Nr III.14.2018
Rady Gminy Przytyk
z dnia 28.12.2018

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
DLA GMINY PRZYTOK NA LATA
2019-2023**

Spis treści:

I. Podstawa prawna Programu

II. Wstęp

III. Zasoby Gminy Przytyk w zakresie Przeciwdziałania Przemocy

IV. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie

V. Założenia programu

VI. Podstawowe zadania do realizacji w ramach gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie

VII. Realizatorzy

VIII. Finansowanie

IX. Monitoring i ewaluacja

X. Zadania programu

I. PODSTAWA PRAWNA

1. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przyjęty Uchwałą Nr 162/2006 Rady Ministrów z dnia 25 września 2006r.;
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. Nr 180, poz. 1390);
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz.U. z 2018r. poz. 1508 ze zm.) ;
4. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz. U. z 2018r. Nr 70, poz. 2137);
5. Ustawa z dnia 15 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2018r. Nr 9 poz. 950);
6. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r., poz 1860);
7. Kodeks Karny

II. WSTĘP

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do obowiązków Gminy należy w szczególności:

1. tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
3. opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
4. prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi.

Przemoc domowa może być skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że to zjawisko marginalne występujące jedynie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według krajowych danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny.

Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, poprzez przemoc psychiczną, seksualną po przemoc ekonomiczną i rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długoterminowy i cykliczny.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu Karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 201 Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.).

Artykuł 207 Kodeksu Karnego stanowi;

„§1 Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§2 Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§3 Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub §2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat”

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zmierzającego do zmniejszenia skali zjawiska przemocy oraz pogłębianie społecznej świadomości tworzy się **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**, adresowany jest do mieszkańców

- społeczności lokalnej, w tym osób zagrożonych przemocą w rodzinie;

- osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- osób stosujących przemoc w rodzinie;
- świadków przemocy w rodzinie;
- służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

III. ZASOBY GMINY PRZYTYK W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY

1. Na terenie gminy Przytyk pomoc w przeciwdziałaniu przemocy świadczą następujące podmioty:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
2. Komisariat Policji,
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
4. placówki oświatowe
5. zakłady opieki zdrowotnej.

2. Poza terenem gminy pomoc uzyskać można w:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Radomiu,
2. Sąd Rejonowy w Radomiu,
3. Poradnia Lecznictwa Uzależnień w Radomiu,
4. Kuratorzy zawodowi,
5. Dyrektorzy, nauczyciele, pedagodzy pracujący w szkołach,
6. Lekarze i pielęgniarki,
7. Pracownicy socjalni,
8. Pracownicy urzędu.
9. Policja

3. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony:
• Przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny; • Znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami; • Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym; • Punkt Informacyjny-Konsultacyjny	• Niewystarczająca infrastruktura socjalna gminy; • Brak wypracowanych systemów wspomagania działań profilaktycznych; • Brak spójnego systemu współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin zagrożonych przemocą (prokuratura, policja, sądy, pomoc społeczna).
Szanse:	Zagrożenia:
• Zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową • Stale kształcąca się kadra służb społecznych	• Osamotnienie rodzin zagrożonych przemocą, brak umiejętności pozyskiwania wsparcia • Brak akceptacji środowiska na ujawnianie problemów przemocy. • Problemy alkoholowe członków rodzin

IV. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Diagnozę środowiska lokalnego sporządzono na podstawie otrzymanych informacji: z Komisariatu Policji w Zakrzewie – Ogniwo Prewencji w Przytyku, wszystkich szkół z terenu gminy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W wyniku analizy uzyskanych danych ustalono, że:

W 2016 roku policjanci z Posterunku Policji w Przytyku sporządzili 14 „Niebieskich Kart”, złożyli 10 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. W 2017 roku sporządzili 10 „Niebieskich Kart”, złożyli 7 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Natomiast do 30.06.2018 roku policja sporządziła 10 „Niebieskich Kart”, oraz 7 razy złożyła zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Z danych ilościowych Posterunku Policji w Przytyku wynika, że sprawcami przemocy są głównie mężczyźni, a przemoc skierowana jest w większości przypadków przeciwko kobietom i dzieciom.

W **2016** roku odbyło się 71 posiedzeń grup roboczych, w **2017** roku było ich 53, a do **30.06.2018** roku zanotowano 28 .

Z danych uzyskanych z GKRPA wynika, że w **2016 roku** wpłynęło 7 wniosków o zastosowanie przymusowego leczenia wobec osób nadużywających alkoholu, z tego 3 wnioski skierowano do Sądu Rejonowego w Radomiu o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego.

W **2017 roku** wpłynęło 13 nowych wniosków o zastosowanie przymusowego leczenia wobec osób nadużywających alkoholu, z tego 5 wniosków skierowano do Sądu Rejonowego w Radomiu o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego. Do **30.06.2018** roku GKRPA przyjęła 4 wnioski o zastosowanie przymusowego leczenia wobec osób nadużywających alkoholu z tego 3 wnioski skierowano do Sądu Rejonowego w Radomiu.

Zachowania agresywne zdarzają się w prawie każdej polskiej szkole, ale najczęściej bywają jednorazowe bądź incydentalne. Charakterystyczną cechą agresji jest więc to, że jej sprawcą i ofiarą nie pozostają nimi na zawsze, często „zmieniają się” swoimi rolami. Na podstawie informacji otrzymanych ze wszystkich szkół z terenu gminy ustalono, że w 2016 roku uczniowie (**3 osoby**) stosowało przemoc wobec rówieśników, w 2017 roku – odnotowano 3 przypadki, a do 30.06 2018 roku – 1 osoba stosowała przemoc rówieśniczą.

W **2016** r. z pomocy GOPS z powodu przemocy skorzystało 4 rodziny, w tym 26 osób. Natomiast w **2017 roku** z powodu przemocy tut. Ośrodek udzielił pomocy 4 rodzinom, (w tym 17 osób), a do **30.06.2018 roku** z pomocy GOPS z powodu przemocy skorzystała 1 rodzina (6osób).

W ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego w **2016r.** zarejestrowano 14 „Niebieskich Kart”, natomiast w **2017r.** na terenie gminy Przytyk sporządzono 15 „Niebieskich Kart”, a do **30.06.2018r.** sporządzono 14 „Niebieskich Kart”. W każdym przypadku praca odbywała się w oparciu o działanie grup roboczych.

Z obserwacji pracowników socjalnych oraz na podstawie analizy dokumentów, a także biorąc pod uwagę powody przyznawania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przytyku wynika, że skala występowania zjawiska przemocy na przełomie ostatnich lat rośnie. Dane liczbowe Ośrodka dotyczące przemocy nie odzwierciedlają w pełni faktycznej i rzeczywistej skali problemu. Jest to temat wstydlivy, często zatajany przez osoby doznające przemocy, aż do zaistnienia sytuacji drastycznych i zagrażających zdrowiu i życiu. Rodziny dotknięte przemocą bardzo niechętnie zgadzają się na uruchomienie procedury „Niebieska Karta” i podjęcie w tym zakresie współpracy z policją i pracownikiem socjalnym.

Tabela 1.1

Opis zdarzenia Czy zdarzyło się, że ktoś bliski:	Odpowiedzi ankietowanych mieszkańców (%)	Odpowiedzi ankietowanych mieszkańców (%)
	TAK	NIE
Zabiera Ci pieniądze, każe o nie prosić lub nadzoruje twoje wydatki?	12	88
Obraża, obrzuca wyzwiskami, przekleństwami?	16	84
Zakazuje kontaktów z rodziną i znajomymi?	4	96
Wyrzuca Cię z domu?	0	100
Ciągle oskarża Cię o zdradę?	8	92
Wyśmiewa Twoje opinie, poglądy?	24	76
Ciągle Cię krytykuje np. ubiór, fryzurę?	18	82
Zadaje ból fizyczny bijąc, szarpiąc, popychając czy policzkując	0	100
Zmusza do kontaktów seksualnych wbrew Twojej woli?	0	100

Jak wynika z badań przeprowadzonych wśród społeczności lokalnej gminy Przytyk, najwięcej osób ma styczność z przemocą psychiczną taką jak obrażanie, obrzucanie wyzwiskami czy przekleństwami – 16 % badanych, ciągła krytyka – 18% badanych czy też wyśmiewanie opinii czy poglądów – 24% badanych. Dlatego ważna zdaje się być kwestia edukacji dorosłych w zakresie przemocy, jej form, a może przede wszystkim możliwości pomocy w takiej sytuacji.

V. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Cel realizacji programu:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

Cele pośrednie programu:

1. Zmiana postaw mieszkańców Gminy Przytyk wobec przemocy w rodzinie.

2. Wzrost przeszkolonych osób z zakresu udzielania pomocy rodzinom, u których występuje zjawisko przemocy.
3. Spadek liczby sprawców przemocy a także rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie.
4. Stała edukacja środowiska lokalnego poprzez: ulotki, broszury, imprezy lokalne itp.

Strategie i metody działania:

1. Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii dla osób doznających przemocy w rodzinie.
2. Ochrona ofiar przemocy poprzez wsparcie: medyczne, prawne, psychologiczne i socjalne.
3. Budowanie skutecznych form pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie.
4. Zamieszczenie na tablicach informacyjnych, na lokalnej stronie internetowej informacji o możliwościach i miejscach uzyskania pomocy.
5. Systematyczne podnoszenie kwalifikacji i wiedzy przedstawicieli różnych grup zawodowych realizujących zadania przemocy w rodzinie.
6. Systematyczna edukacja środowiska lokalnego na temat przemocy w rodzinie.

Założenia Programu wpisują się w zapisy Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020.

VI. PODSTAWOWE ZADANIA DO REALIZACJI W RAMACH GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

Zadanie 1

Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Sposób realizacji:

1. Systematyczna edukacja środowiska lokalnego na temat przemocy w rodzinie:
 - rozpowszechnienie broszur, ulotek dotyczących zjawiska przemocy,
 - rozpowszechnianie w lokalnym środowisku programów profilaktycznych,
 - udział w ogólnopolskich kampaniach przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

2. Systematyczne podnoszenie kwalifikacji i wiedzy przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie – udział w specjalistycznych szkoleniach oraz organizacja szkoleń dla osób zainteresowanych możliwością podniesienia kompetencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Wymiana doświadczeń pomiędzy środowiskami lokalnymi i placówkami, uczestniczenie w konferencjach, naradach, seminariach, orientacja w działaniach ogólnopolskich.
4. Współpraca pomiędzy pracownikami służb, instytucji i organizacji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym między innymi: wymiaru sprawiedliwości, służby zdrowia, policji, pomocy społecznej, oświaty, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.
5. Prowadzenie i rozpowszechnianie bazy danych placówek zajmujących się osobami doznającymi przemocy.

Zadanie 2

Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Sposób realizacji:

1. Prowadzenie działań na rzecz dzieci i rodzin z problemem przemocy w rodzinie przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
2. Współdziałanie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Radomiu w zakresie udzielania specjalistycznej pomocy ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie.
3. Utworzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób i rodzin dotkniętych przemocą i stosujących przemoc.

Zadanie 3

Opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Sposób realizacji:

1. Budowanie skutecznych form pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie, poprzez udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
2. Wdrażanie procedury "Niebieska Karta", poprzez prowadzenie działalności informacyjnej nt. procedury „Niebieskiej Karty”.

3. Prowadzenie działań terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie przy współpracy innych organizacji, instytucji.
4. Opracowanie i udostępnianie materiałów informacyjnych o instytucjach, udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie
5. Wspomaganie działalności instytucji, kościołów i związków wyznaniowych, stowarzyszeń i osób fizycznych realizujących zadania w zakresie pomocy ofiarom przemocy.
6. Tworzenie warunków do bezpiecznego spędzania czasu, w szczególności dla dzieci i młodzieży poprzez programy profilaktyczne.

VII. REALIZATORZY

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przytyku przy współpracy z:

- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Szkołami,
- Policją,
- Służbą zdrowia,
- Organizacjami pozarządowymi, kościołem i związkami wyznaniowymi.

VIII. FINANSOWANIE

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie są środki finansowe z budżetu Gminy Przytyk, pochodzące z wpływów z tytułu wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

IX. MONITORING I EWALUACJA

Działania mające na celu realizację założeń Programu będą koordynowane przez Gminny Ośrodek pomocy społecznej w Przytyku. Sprawozdanie i ocena realizacji poszczególnych działań w roku kalendarzowym będą opracowane w oparciu o dane przekazane przez przedstawicieli instytucji oraz podmiotów realizacyjnych Program. Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby związane z realizacją tych zadań

będą corocznie przekładane Wójtowi Gminy, a do 31 marca każdego roku Radzie gminy. Ewaluacja podlegać będzie stopień realizacji celów szczegółowych osiągniętych poprzez podejmowane działania prowadzące do ich osiągnięcia. Efektem ewaluacji będą wnioski i implikacje do ewentualnej modyfikacji działań.

W trakcie realizacji Programu istnieje możliwość dokonywania zmian wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb. Zmiany będą przedstawione Radzie Gminy do zatwierdzenia.

X. ZADANIA PROGRAMU

Lp.	Zadanie	Opis zadania	Termin realizacji	Realizator
1.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	• Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku, • Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, • Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie • Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach • Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, • Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc • w rodzinie • Monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy • Prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.	2019 - 2023	Kierownik GOPS, Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego, Komisariat Policji, Placówki oświatowe, Placówki służby zdrowia. GKRPA.
2.	Realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie	• Kierowanie ofiar przemocy do Punktu Konsultacyjnego działającego w Gminie Przytyk, • Określenie sposobu rozwiązywania problemów związanych z przemocą, dotyczących indywidualnych środowisk • Praca socjalna z osobami doświadczającymi przemocy	2019 - 2023	Kierownik GOPS, Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego, Komisariat Policji, Placówki oświatowe,

		Rozpowszechnianie w lokalnym środowisku programów profilaktycznych		Placówki służby zdrowia, GKRPA.
3.	Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskiej Karty i prowadzenia interwencji kryzysowej.	2019 - 2023	GOPS, Zespół Interdyscyplinarny Komisariat Policji, Placówki oświatowe, Placówki służby zdrowia, GKRPA.
4.	Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno – edukacyjne	- Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (brozur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności - Dostarczenie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie - Umieszczanie informacji na stronach internetowych	2019 - 2023	GOPS, Zespół Interdyscyplinarny Komisariat Policji, Placówki oświatowe, Placówki służby zdrowia, GKRPA.
5.	Działalność Konsultacyjnego przy GKRPA w Przytyku	Praca specjalisty w zakresie diagnozy i pomocy psychologicznej i terapeutycznej	2019 - 2023	Przewodniczący Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Przytyku, GOPS, Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY PRZYTUK
Krzysztof Wlazło